

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
DANIŞMAN ÖNSÖZÜ.....	9
ÖZET.....	11
İÇİNDEKİLER	13
KISALTMALAR.....	21
GİRİŞ	23

BİRİNCİ BÖLÜM

SİGORTA PRİMİ

I. SİGORTA PRİMİ KAVRAMI.....	25
A. Genel Olarak	25
1. Safi Prim – Gayri Safi Prim Ayrımı	31
a. Rizikonun Gerçekleşme Olasılığının Prim Miktarına Etkisi	33
b. Sigorta Bedelinin Prim Miktarına Etkisi.....	36
c. Sigorta Süresinin Prim Miktarına Etkisi	37
d. Primi Nemalandırma İmkanının Prim Miktarına Etkisi.....	38
e. Sigorta Ettiren Sayısının Fazlalığının Prim Miktarına Etkisi	39
f.. Muafiyet Kayıtlarının Prim Miktarına Etkisi	40
2. Tek Prim – Dönemsel Prim Ayrımı	40
3. İlk Prim – İzleyen Prim Ayrımı	41
4. Sabit Prim- Değişir Prim Ayrımı	42
B. Prim Ödeme Yükümlülüğünün Hukuki Niteliği	44
II. PRİMİN BELİRLENMESİ	45
A. Tarife Rejimleri.....	47
1. Tanzim Edilmiş Tarife Sistemi.....	48
2. Tasdik Edilmiş Tarife Rejimi	49
3. Serbest Tarife Rejimi	50
4. Türk Hukukunda Durum.....	51
B. Rizikonun Kapsamının Prime Etkisi	54
1. “All Risk”- “Named Perils” Ayrımı	54

2. Ek Teminatların Dahil Edilmesi	56
3. Çeşitli Sigorta Türleri Bakımından Değerlendirme.....	58
a. Yenideğer Sigortaları	58
b. Takseli Sigorta.....	58
c. Kısmi Sigorta	60
d. Grup Mal Sigortaları	60
e. Kombine Sigortalar	61
f. Aynen İfa Klozu İçeren Sigortalar.....	62
4. Avrupa Birliği Adalet Divanının Cinsiyetin Sigorta Priminin Üzerindeki Etkisine Dair Kararı	63
III. SİGORTA PRİMİNE HÂKİM OLAN İLKELER.....	65
A. Primin Rizikoya Uygunluğu İlkesi	65
B. Primde Adalet, Makuliyet ve Emniyeti Teşvik İlkesi	68
C. Primin Bölünebilirliği İlkesi	70
D. İstisna: Primin Bölünmezliği İlkesi.....	71
1. Yetkisiz Temsil.....	72
2. Rizikonun İmkansızlaşması	73
3. Rizikonun Kasten Gerçekleştirilmesi.....	74
4. Sözleşme Öncesi Beyan Yükümlülüğünün İhlali.....	77
5. Rizikonun Ağırlaşması	79
6. Geçmişe Etkili Sigorta	79
7. Aşkın Sigorta	83
IV. PRİM MİKTARININ SÖZLEŞME SÜRESİ İÇİNDE DEĞİŞTİĞİ ÖZEL DURUMLAR.....	85
A. Ayarlama Kozları	85
1. Genel Olarak Sigorta Sözleşmelerinde Ayarlama Kozları	85
2. Sigorta Sözleşmelerindeki Ayarlama Kozlarının Denetimi	86
3. Sigorta Sözleşmelerindeki Ayarlama Kozları ile Sigorta Ettirene Tanınan Kanuni Fesih Hakkı	87
4. Sigorta Ettirenin Kullanacağı Kanuni Fesih Hakkının Hüküm Doğurması.....	91
5. Ayarlama Kozları ve Hayat Sigortalarına Uygulanabilirliği	92
6. Ayarlama Kozları ve Tüketicinin Taraf Olduğu Sigorta Sözleşmelerine Uygulanabilirliği	92
B. Genel Şartlarda Meydana Gelen Değişiklikler	93
C. Kısmi Hasar	96
D. Rizikonun Hafiflemesi	97

1. Genel Olarak Sigorta Sözleşmelerinde Rizikonun Hafiflemesi	97
2. Sigorta Ettirenin Rizikonun Hafiflemesi Durumunda Prim İndirimi Talep Hakkı.....	98
3. Prim İndirimi Talep Edilmesinin Yapılacak İadeler Bakımından Yarattığı Durum.....	99
E. Sözleşme Öncesi Beyan Yükümlülüğüne Aykırılık	101
F. Rizikonun Ağırlaşması	110
G. Rizikonun Aynı Anda Ağırlaşması ve Hafiflemesi	114
H. Sözleşmesel Yükümlülük İhdası	114
I. Geçmişe Etkili Sigortanın Sözleşme Kurulduktan Sonra Kararlaştırılması...	115
J. Sınırlı Aynı Hak Sahibinin Sözleşmeye Taraf Olması.....	116
K. Eksik Sigorta	116
L. Aşkın Sigorta	121
M. Sonradan Takse Anlaşması Yapılması veya Taksenin İndirilmesi	124
N. Çifte Sigorta	127
O. Grup Sigortalarında Gruptan Ayrılma ya da Gruba Daha Sonradan Dahil Olma.....	128
P. Yenidoğanın Ya Da Evlat Edinilen Küçüğün Özel Sağlık Sigortasına Dahil Edilmesi.....	129
R. Ömür Boyu Yenileme Garantili Özel Sağlık Sigortası Sözleşmeleri	131
S. Hayat Sigortalarında Sigorta Bedelinin Artırımı	132
T. Yanılma Hâli	134
U. Sigorta Ettiren Bakımından Gabin (Aşırı Yararlanma)	135
V. Sigorta Sözleşmesinin Uyarlanması	136

İKİNCİ BÖLÜM

PRİM BORCUNUN İFASINA İLİŞKİN ESASLAR

I. PRİM BORÇLUSU OLARAK SİGORTA ETTİREN SIFATI	139
A. Genel Olarak	139
B. Sigorta Ettiren Sifatında Özel Durumlar.....	140
1. Başkası Lehine Sigortalarda Sigorta Ettiren Sıfatı	140
a. Kimin Olacaksa Onun Lehine Sigortalar	143
b. TTK md. 1431 ile Tanınan Sözleşmeyi Devralma Hakkı.....	144
2. Müşterek Menfaatlerin Sigortalanması Durumunda Sigorta Ettiren Sıfatı	146
3. Sigortalı Menfaatin Devri Durumunda Sigorta Ettiren Sıfatı.....	147
a. Genel Kural	147

b. Sigortalı Menfaatin Değişmesine Rağmen Sigorta Sözleşmesinin Devam Etmesi	151
c. TTK md. 1470 Hükümünün Uygulanmayacağı Durumlar.....	156
i. Başkası Lehine Sigortalar	156
ii. Kimin Olacaksa Onun Lehine Sigortalar	157
iii. Kombine Sigortalar	159
d. TTK md. 1470 Hükümünün Değerlendirilmesi.....	159
4. Sigorta Sözleşmesinin Temsil Yoluyla Kurulması ve Sigorta Ettiren Sıfatı.....	160
a. Sigorta Ettirecek Olan Şahsın Sigorta Ettiren Sıfatını Kazandığı Özel Durumlar.....	162
b. Yetkisiz Temsil.....	165
5. Sınırlı Aynı Hak ile Sınırlanmış Mal Üzerindeki Menfaatlerin Sigortası	174
6. Hayat Sigortalarında Haciz veya İflas Durumunda Lehtarın Sigorta Ettiren Yerine Geçmesi	176
a. Sigorta Sözleşmesinin Sona Ermiş Olmaması	177
b. Lehtarın Dönülebilir Lehtar Olması.....	177
c. Sigorta Ettirenin Onayı	179
d. Ödemenin Yapılmış Olması.....	180
e. Taraf Olmanın Sonucu	182
7. Grup Sigortalarında Sigorta Ettiren ve Sigortalının/Lehtarın Sigorta Ettiren Yerine Geçmesi	183
8. Üçüncü Kişinin Prim Borcunu İfa Etmesi.....	186
9. TTK md. 1417 Uyarınca Teminat Verilmesi.....	191
10. Hekimlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Sigorta Ettiren Sıfatı.....	192
11. Zorunlu Sorumluluk Sigortalarında Sigortacının Sözleşmenin Sona Ermesinden Sonraki Sorumluluğu Halinde Prim Ödeme Borçlusu	193
12. Denizaşırı Satış Sözleşmelerini Düzenleyen INCOTERMS Kayıtlarında Sigorta Ettiren Sıfatı.....	194
II. PRİM ALACAKLISI OLARAK SİGORTACI SIFATI.....	195
A. Sigortacı Sıfatında Özel Durumlar	196
1. Müşterek Sigorta ve Kısmi Sigorta	196
2. Çifte Sigorta	198
3. Sigorta Havuzları	202
4. Muafiyet Kayıtları	202

5. Birincil ve İkincil Sigortalar	203
6. İkincil (Tali) Klozlar	203
7. Portföy Devri	204
B. Sigorta Aracılarının Prim Tahsil Yetkisi	205
1. Sigorta Acentesinin Prim Tahsil Yetkisi	206
2. Sigorta Brokerinin Prim Tahsil Yetkisi	208
3. Pazarlamacının Prim Tahsil Yetkisi	211
C. Prim Alacağıının Devri ve İcra Müdürlüğüne Ödeme	212
III. PRİM BORCUNUN İFA YERİ	212
IV. PRİM BORCUNUN İFA ZAMANI	216
V. PRİM BORCUNUN İFA ŞEKLİ	217
A. Kredi Kartı İle Ödeme	219
B. Banka Havalesi İle Ödeme	222
C. Otomatik Ödeme Talimatı İle Ödeme	223
D. Hesaptan Çekme Yetkisi İle Ödeme	224
E. Posta İle Ödeme	225
F. Kambiyo Senedi İle Ödeme	225
1. Tüketici Sifatına Sahip Sigorta Ettirenler Bakımından Prim Borcunun Kambiyo Senedi ile Ödenmesi	230
2. Prim Borcunun Çek ile Ödenmesi Durumu	231
G. Prim Borcunun Kısmen Ödenmesi	232
H. Prim Borcunun Yabancı Para İle Ödenmesi	234
VI. PRİM BORCUNUN İFASI VE SONUÇLARI	235
A. Primin İfasi Sonucu Makbuz	238
B. Riziko Gerçekleştikten Sonra Primin Ödenmesi	240
VII. SİGORTA ETTİRENE TANINAN CAYMA HAKKI	241
A. Kararlaştırılan Primin Yarisını Ödeyerek Sözleşmeden Cayma Hakkı	241
B. Hayat Sigortalarında Cayma Hakkı	243
C. TKHK ile Tüketiciye Tanınan Cayma Hakkı	245

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZARAR SİGORTASI VE BİR YILA KADAR OLAN HAYAT SİGORTASI SÖZLEŞMELERİNDE PRİM ÖDEME BORCUNDA TEMERRÜT

I. TEMERRÜT KAVRAMI VE ŞARTLARI	247
A. Tek Prim Ya Da Prim Borcunun İlk Taksiti Açısından Muacceliyet	249

1. Sözleşmenin Kurulmasının Muacceliyet Üzerindeki Etkisi	250
2. Poliçenin Teslimi	251
3. Poliçenin Teslim Edilmemesinin Sigorta Ettirene Kaçınma Hakkı Vermesi	256
4. Poliçenin Geç Teslim Edilmesi	257
B. İzleyen Primler Açısından Muacceliyet	261
C. Muacceliyet Açısından Özel Durumlar	265
1. Karada ve Denizde Eşya Taşıma İşlerine İlişkin Sigortalarda Muacceliyet	265
2. Sigorta Sözleşmelerinin Yenilenmesi Durumunda Muacceliyet	268
3. Abonman Sözleşmelerinde Muacceliyet	273
4. Sigorta İlmühaberinin Verilmesi Durumunda Muacceliyet	276
5. Sigorta Sözleşmelerinin Susma Yoluyla Kurulmasında Muacceliyet	277
6. Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Halinde Muacceliyet	282
7. Teklifnamenin Verilmesi Sırasında Ödeme Yapılması Halinde Muacceliyet	283
8. Geçmişe Etkili Sigortalarda Muacceliyet	284
9. Geçici Sigorta Himayesinde Muacceliyet	286
10. İlk Riziko Sigortalarında Muacceliyet	289
11. Grup Sigortalarında Muacceliyet	291
12. Erteleme Sözleşmesinin Mevcudiyeti Halinde Muacceliyet	292
a. İlk Prim Bakımından Erteleme Sözleşmesi	294
b. İzleyen Primler Bakımından Erteleme Sözleşmesi	296
c. Hayat Sigortaları Bakımından Özel Durum	296
D. İhtar	297
1. Tek Prim veya İlk Taksit Bakımından İhtar	299
2. İzleyen Primler Bakımından İhtar	300
a. İhtar Yükümlüsü ve Muhatabı	306
b. İhtarın Zamanı	307
c. İhtarın Şekli	307
d. İhtarın İçeriği	308
II. TEMERRÜDÜN SONUÇLARI	309
A. Tek Prim Ya Da İlk Taksit Bakımından Temerrüdün Sonuçları	313
1. Sözleşmeden Cayma	313
a. Caymanın Hukuki Niteliği	314

b. Cayma Beyanı.....	315
2. Sigortacının Üç Ay Boyunca Hareketsiz Kalması	319
3. Aynen İfa ve Gecikme Faizi	321
B. İzleyen Primler Bakımından Temerrüdün Sonuçları	323
1. Sözleşmenin Feshi.....	323
2. Aynen İfa Talebi	333
C. İki Haklı İhtar Nedeniyle Sözleşmenin Sona Erdirilmesi	334
D. Can Sigortalarında İndirime İlişkin Hükümlerin Saklı Olması	336
E. Sözleşmenin Cayma Ya Da Fesih Nedeniyle Sona Ermesinden Sonra Primin Ödenmesi	337

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİR YILDAN BERİ YÜRÜRLÜKTE BULUNAN ve BİR YILLIK PRİMİ ÖDENMİŞ HAYAT SİGORTASI SÖZLEŞMELERİNDE PRİM ÖDEME BORCUNDA TEMERRÜT

I. SİGORTADAN AYRILMA (İŞTİRA).....	341
A. Amaç	341
B. Hukuki Nitelik.....	342
C. Uygulama Alanı	343
1. Zamansal Uygulama Alanı.....	343
2. Maddi Uygulama Alanı.....	346
D. Ayrılma Hakkını Kullanacak Kişi.....	348
1. Sigorta Ettiren	348
2. Lehtar	350
3. İflas Masası.....	353
4. Devralan Alacaklı.....	354
5. Hacizli Alacaklı.....	356
6. Rehinli Alacaklı	358
7. Sigortalı	359
E. Poliçenin İadesi Sorunu.....	360
F. Ayrılma Bildiriminin Şekli- Süresi ve Hukuki Niteliği	361
G. Yaşama İhtimaline Karşı Yapılmış Hayat Sigortası Sözleşmelerinde Sigortalının Sağlıklı Olduğunu İspat Etmesi.....	364
H. Ayrılmanın Sonuçları	368
I. Ayrılma Değerinin Ödenme Tarihi ve Temerrüt.....	370
J. Kısmi Ayrılma Sorunu.....	371
K. Prim Ödemeden Muaf Sigortadan Ayrılma.....	372

L. Ayrılma Değerinin Hesaplanması.....	372
M. Değerlendirme ve Kanaatimiz	376
II. SİGORTADAN ÖDÜNÇ ALMA (İSTİKRAZ).....	378
A. Amaç.....	378
B. Hukuki Nitelik	380
C. Uygulama Alanı.....	382
1. Maddi Uygulama Alanı.....	382
2. Zamansal Uygulama Alanı.....	382
D. Hakkı Kullanacak Kişi.....	383
E. Ödünç Paranın Talep Edilmesi	386
F. Ödünç Paranın Hukuki Niteliği ve Miktarı.....	386
G. Talep ve Sigortacının Ödeme Zamanı	387
H. Poliçenin Devri Sorunu	388
I. Ödünç Paraya Uygulanacak Faiz	389
J. Ödünç Para Alındıktan Sonra Ayrılma Hakkının Kullanılması	390
K. Ödünç Para ve Temerrüt	390
III. PRİM ÖDEMEDEN MUAF SİGORTA (TENZİL)	392
A. Amaç.....	392
B. Uygulama Alanı.....	394
1. Zamansal Uygulama Alanı.....	394
2. Maddi Uygulama Alanı.....	395
C. Kanundan Doğan Diğer Hakların Kullanılmamış Olması	396
D. Hakkı Kullanacak Kişi.....	396
E. Prim Ödemeden Muaf Sigortaya Bağlanan Sonuçlar.....	398
F. Prim Ödemesinin Belirli Bir Süre Ertelenmesi Durumunun Prim Ödemeden Muaf Sigorta İle İlişkisi	401
G. Sigorta Bedelinin Tekrar Yükseltilmesi (Canlandırma).....	402
H. Sözleşmeyi Kısmi Prim Ödemeden Muaf Sigortaya Dönüştürme	405
I. Prim Ödemeden Muaf Sigorta ve Sözleşmeden Ayrılma Arasındaki Fark ...	405
J. Değerlendirme ve Kanaatimiz	406
SONUÇ.....	409
KAYNAKÇA.....	423